

Фісуненко Надія Олександрівна,
к.е.н., старший викладач кафедри
аналітичної економіки та менеджменту

Кравчук Ганна Олександрівна,
студентка магістратури факультету
соціально-психологічної освіти та управління
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗАГРОЗ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Для будь якого підприємства, не залежно від його сфери діяльності чи його розміру або форми власності завжди існують загрози розвитку, які надходять ззовні або мають внутрішній характер. Система ЕБП має на меті захистити підприємство від обох цих видів загроз, зберегти та якнайефективніше використати її потенціал. В науково-практичній літературі і в повсякденному житті такі терміни як : небезпека, ризик та загроза лунають дуже часто. Для ретельного аналізу проблем процесу реалізації ЕБП необхідно дати чітку характеристику кожному з них. Головною тезою тут буде наступне: стосовно наявності конкретної події сукупність загроз формують небезпеку. Небезпека – об’єктивно існуюча можливість негативно впливати на суб’єкт, в наслідок чого останньому може бути спричинено збиток, втрати або результатом чого може стати розвиток негативної динаміки тощо [8].

Загроза. Багато вчених працювали над цим питанням, і тому існує велика кількість визначень поняття загрози. Є Барикаєв розглядає загрозу як сукупність умов і факторів, які створюють небезпеку для реалізації економічних інтересів, яка в свою чергу може створювати різноманітні ризики. [5] М.Бендиков має іншу точку зору. Він визначає «загрозу» як сукупність умов, процесів, факторів, що перешкоджають реалізації національних економічних інтересів або створюють небезпеку для них і суб’єктів господарювання [6]. На нашу думку, влучним визначенням категорії «загроза» є - реальна можливість впливу дії навмисного чи ненавмисного характеру, що зроблена певними особами(фізичними або юридичними), яка порушує стійкість функціонування підприємства, наносить матеріальну та нематеріальну шкоду. Існує багато варіантів класифікації економічних загроз та ризиків. В даному дослідженні ми спробували узагальнити найбільш показові та значущі варіанти класифікації [10]. Результат цього дослідження можна зобразити у вигляді таблиці.

Класифікація економічних загроз та ризиків

№	Ознака	Класифікація
1	За місцезнаходженням джерела загрози	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Внутрішні</i> – пов’язані з господарською діяльністю підприємства. Впливають на результат господарської діяльності, організацію праці, дотримання технологічного процесу тощо. - <i>Зовнішні</i> – виникають за межами підприємства. Пов’язані з зовнішнім середовищем функціонування підприємства. Зміна зовнішнього середовища може призвести до виникнення збитків різного характеру (економічних, соціальних, кадрових, технологічних)
2	За джерелом походження	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Об’єктивні</i> – виникають без волі суб’єктів господарювання, незалежно від прийнятих дій керівництва (зміна кон’юнктури ринку). - <i>Суб’єктивні</i> – спричинені навмисним або ненавмисним діями людей або структур, в тому числі і державних.
3	За можливістю прогнозування	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Прогнозовані</i> – виникають при певних обставинах, виявлені за наявності минулого досвіду, узагальнені економічною наукою. - <i>Непередбачені</i> – технологічне ноу-хау, форс мажорна ситуація, стихійне лихо. Ці загрози є неминучими, але їх неможливо спрогнозувати.
4	За рівнем очевидності	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Явні(очевидні)</i> – обумовлені економічними та юридичними законами. - <i>Неявні(латентні)</i> – ті котрі важко виявляються або є тимчасово невідомими для підприємства. Зазвичай їх прояв може бути зумовлений макроекономічними чинниками а також способами ведення конкурентної боротьби.
5	За моментом існування	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Актуальні</i> – ті, що вже настали. Прикладом може бути наявна економічна криза . - <i>Потенційні</i> - ті загрози, котрі можливі в майбутньому. Приклад: можлива поява нових конкурентів або випуск нового продукту від наявного конкурента.
6	За можливістю запобігання	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Форс-мажорні</i> – характеризуються неможливістю уникнення, зазвичай мають великий вплив на такий суб’єкт господарювання як держава(природні катаклізми, техногенні катастрофи, війни, епідемії) Ці чинники зумовлюють до рішу-

	<p>чих дій всупереч намірам. - <i>Передбачувані</i> – можуть розглядатися під час стадії планування бізнесу, проекту, продукції, технологій для мінімізації збитків під час появи можливого ризику.</p>
--	--

Підсумовуючи, можна зазначити, що проблема забезпечення ЕБП, так само як і саме поняття економічної безпеки, є складними та багатовекторним поняттям, що свідчить про наявність великої кількості наукових підходів до визначення його сутності. Говорячи про забезпечення ЕБП перш за все треба акцентувати увагу на наявності різноманітних загроз, ризиків та небезпеки. Повністю подолати ці чинники неможливо, і саме це головна причина що має спонукати підприємців постійно рахуватися з ними і всіма своїми рішеннями намагатися мінімізувати їх вплив.

1. Абалкин Л. Экономическая безопасность России: угрозы и их поражение / Леонид Абалкин // Вопросы экономики. — 1994. — № 12. — С. 4–13.

2. Бендиков М. А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития – 2002. – № 2. – С. 17-29.

3. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення : монографія. / Т. Г. Васильців. – Львів: Вид-во «Арал», 2008. – 386 с.

4. Гусев В.С., Демин В.А., Кузин Б.И. и др./Экономика и организация безопасности хозяйствующих субъектов// – СПб: Очарованный странник, 2001. – 288 с.

Дьяченко Дмитро Сергійович,
 студент магістратури факультету
 соціально-психологічної освіти та управління
 Дніпропетровського державного
 університету внутрішніх справ

Науковий керівник: к.е.н., *Фісуненко Н.О.*,
 старший викладач кафедри
 аналітичної економіки та менеджменту
 Дніпропетровського державного
 університету внутрішніх справ

КОМПЛЕКСНА ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЇ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

Кожному дослідженню сучасних процесів та явищ передую простеження їх еволюції, умов формування, тобто розгляд історичного аспекту для більш точного розуміння змісту, принципів та впливаючих факторів. Економічна безпека має порівняно не значну історію формування та